

משרד הבריאות – האגף לגריאטריה
נהלי בתי חולים גריאטריים
” נהלי רחב ”

פרק: הגדרת מושגים	הגדרת מושגים - נספח
תאריך אישור 01/07/2007	עודכן בתאריך 01/11/2019
מהדורה 5	מס' נוהל: 0.2.1

בכל מקום בו נכתב המסמך בלשון זכר או נקבה, הכוונה היא גם למיגדר השני

⊙ עבור/י לדף פתיחה ראשי

חזור לתוכן נהלי רחב

1 רקע:

שימוש במינוח אחיד ומחייב הוא בסיס להבנת דרישות הנוהל וגבולותיו.
בנוסף להגדרות יחודיות המשמשות בנוהל מוגדר, מציגה הנהלת אגף הגריאטריה במשרד הבריאות את המושגים הבסיסיים והגדרתם.

2 מטרות הנוהל:

- 2.1 להגדיר את המושגים המשמשים בקובץ הנהלים.
- 2.2 ליצור אחידות במינוחים, למנוע שוני בפירושים למונחים.

3 הגדרת המושגים

○ **נספח 1 (כאן) - רשימת המושגים לפי א-ב**

משרד הבריאות – האגף לגריאטריה
נהלי בתי חולים גריאטריים
”נהלי רוחב”

פרק: הגדרת מושגים	הגדרת מושגים - נספח
תאריך אישור 01/07/2007	עודכן בתאריך 01/11/2019
מהדורה 5	מס' נוהל: 0.2.1

בכל מקום בו נכתב המסמך בלשון זכר או נקבה, הכוונה היא גם למיגדר השני

המושג המוגדר	הגדרה
	בכל מקום שנעשה שימוש בלשון זכר / נקבה, הכוונה גם למיגדר השני
3.1 מטופלים ו"סטטוס"	
1 מטופל	מי שמוגדר אדם סיעודי, קשיש או צעיר לרבות תשוש נפש, השוהה בבית גריאטרי סיעודי, ומקבל טיפול רפואי, סיעודי וממקצועות הבריאות השונים במסגרת המוסדית.
2 מטופל חדש	מי שמגיע בפעם הראשונה לבית חולים גריאטרי ואין לו בבית החולים תיק רפואי, לרבות מטופל שעובר ממחלקת עצמאיים / תשושים למחלקה סיעודית או למחלקה לתשושי נפש באותו בית חולים גריאטרי.
3 מטופל חוזר	מי שחוזר למחלקה סיעודית / תשושי נפש מאשפוז חריף או מאשפוז סיעודי מורכב ויש לו במחלקה תיק רפואי. לא כולל מטופל ששוחרר לביתו לתקופה העולה על חודש ימים.
4 מטופל תשוש	אדם אשר מפאת תפקודו הירוד זקוק לעזרה חלקית בפעולות היומיום
5 מטופל סיעודי	מטופל מוגדר כמטופל סיעודי כאשר מתקיימים בו שני התנאים הבאים: א' מצב בריאותו ותפקודו ירודים כתוצאה ממחלה כרונית או מליקוי קבוע גופני או מנטלי, והוא סובל מבעיות רפואיות הדורשות מעקב רפואי מיומן במסגרת בעלת אופי רפואי לתקופה ממושכת. ב' מתקיים בו אחד או יותר מהמצבים להלן: (1) הוא מרותק למיטה או לעגלת נכים. (2) אין לו שליטה על הסוגרים. (3) הוא מתהלך בקושי רק עקב פתולוגיה או סיבוכי מחלות
6 מטופל תשוש-נפש	[הגדרה לצורך השמה במחלקת תשושי נפש בלבד] מטופל מתהלך הסובל מירידה משמעותית בתפקוד המוח (ירידה קוגניטיבית) במישורי זיכרון, התמצאות ואינטלקט במידה כזאת, שהוא זקוק לעזרה מלאה בפעילות היום יום, לרבות רחצה, הלבשה, אכילה, שימוש בשירותים (עקב אי שליטה על הסוגרים), הכוונה בניידות והשגחה על בטיחותו בכל שעות היממה.

משרד הבריאות – האגף לגריאטריה
נהלי בתי חולים גריאטריים
” נהלי רוחב ”

פרק: הגדרת מושגים	הגדרת מושגים - נספח
תאריך אישור 01/07/2007	עודכן בתאריך 01/11/2019
מהדורה 5	מס' נוהל: 0.2.1

בכל מקום בו נכתב המסמך בלשון זכר או נקבה, הכוונה היא גם למיגדר השני

7	מטופל סיעודי-מורכב	חולה המוגדר כחולה סיעודי או תשוש נפש באופן קבוע ובנוסף נדרשים טיפול והשגחה ע"י צוות עם מיומנויות מקצועיות גבוהות כתוצאה מעומס טיפולי סיעודי ומצב רפואי כמפורט להלן: 1. מטופל סיעודי במצב בלתי יציב, הסובל מבעיות רפואיות שבגינן לא נדרש אשפוז בב"ח כללי ומאידך, נדרש טיפול רפואי וניטור רפואי. (למעט מטופלים המוגדרים בסעיף 5 שבחוזר מינהל רפואה 4/2010) 2. פצע לחץ (פצעים בדרגה 3-4) בעור. ○ פצע בדרגה 3 - כיב שטחי עם אבדן העור וחלק מהרקמה התת עורית. ○ פצע בדרגה 4 - כיב עמוק המגיע עד לרקמת השריר או העצם. 3. צורך במתן עירוי נוזלים ו/או טיפול תרופתי תוך ורידי לזמן ממושך. 4. בעיות נשימתיות הדורשות: א. טיפול סיעודי ורפואי קבוע כגון טרכאוסטומיה, ב. הנשמה (ללא טרכאוסטומיה) דרך מכשיר (BIPAP) ג. טיפול צמוד עם עומס טיפולי רב (כגון אינהלציות או סקשין יותר מפעם ביום, ניטור מצב חימצוני בדם מידי משמרת) 5. מטופל סיעודי הזקוק באופן קבוע לדיאליזה פריטונאלית או המו דיאליזה. 6. מחלות ממאירות הדורשות טיפול אקטיבי לרבות ערויי דם, ניקוזים פלאורליים, איזון כאב, מתן תרופות דרך הוריד, כמותרפיה, רדיותרפיה. 7. מחלות שבעטיין יש לתת עירויי דם חוזרים למשך תקופה ממושכת, בתדירות העולה על פעם בחודש. זאת, לאחר הברור האבחנתי.
8	מטופל שיקומי	מטופל הזקוק לטיפול שיקומי לחזרה מלאה או חלקית לתפקוד, כתוצאה ממחלות המלוות בירידה תפקודית כגון: 1. ארוע מוחי ופגיעות נוירולוגיות שונות 2. שברים ובעיות אורטופדיות אחרות כמו קטיעות החלפת מפרקים ועוד (כולל חולים עם איסור דריכה). 3. דלקות פרקים עם הפרעות תפקודיות. 4. חולה לאחר מחלה קשה וממושכת . sever deconditioning

משרד הבריאות – האגף לגריאטריה
נהלי בתי חולים גריאטריים
”נהלי רוחב”

פרק: הגדרת מושגים	הגדרת מושגים - נספח
תאריך אישור 01/07/2007	עודכן בתאריך 01/11/2019
מהדורה 5	מס' נוהל: 0.2.1

בכל מקום בו נכתב המסמך בלשון זכר או נקבה, הכוונה היא גם למיגדר השני

9	מטופל תת-אקוטי	חולה הנמצא לאחר השלב החריף של מחלה פנימית ושהטיפול בה עדיין דורש ניטור וטיפול רפואי סיעודי ושאר מקצועות הבריאות למשך זמן קצר.
10	מטופל בהנשמה ממושכת	חולה הזקוק להנשמה מלאכותית ממושכת, מונשם דרך טרכאוסטומיה והועבר מבייח כללי לאחר שהות של לפחות חודש, ונעשו לו לפחות 3 ניסיונות גמילה שלא צלחו.
11	מטופל נכה נפש	אדם עם מוגבלות בתפקוד היומיומי, על רקע מחלת נפש.
12	שינוי סטטוס	שינוי במצב תפקודי של המאושפז, הדורש הפניה למסגרת אשפוזית אחרת, כגון: מסיעודי לתשוש-נפש או להיפך, לסיעוד-מורכב, לשיקום, למח' תת-חריפה (אקוטי).
3.2	<u>בעלי תפקיד וצוות</u>	
13	הנהלת בית החולים	לבייח גריאטרי סיעודי תהיה הנהלה הכוללת: מנהל רפואי, מנהל סיעוד, ומנהל אדמיניסטרטיבי. ההנהלה אחראית על הפעלה תקינה של בית-החולים בהתאם לדרישות, התקנות והנהלים של הרשויות המפקחות ומתוך דאגה לשלומם הגופני והנפשי של המטופלים ולרוחת העובדים במקום
14	מנהל רפואי	אדם בעל רישיון רפואה תקף בישראל שעל שמו ניתן רישיון להפעלת בית החולים הגריאטרי. המנהל הרפואי יכול לשמש גם כרופא בית.
15	מנהל אדמיניסטרטיבי	אדם העונה לדרישות המקצועיות ומונה ע"י הנהלת בייח הגריאטרי להיות אחראי על הפעלה תקינה של בייח, ועל ניהול תקציבי וכלכלי של בייח וכוח האדם.
16	מנהל סיעוד - אחות ראשית	אחות מוסמכת בעלת רישיון לעסוק בסיעוד, אשר מונתה ע"י הנהלת בית החולים הגריאטרי לצורך ניהול הצוות הסיעודי ופיקוח על העשייה הסיעודית בבית חולים גריאטרי
17	כוח אדם בבייח גריאטרי	כח האדם כולל כ"א מקצועי טיפולי ממקצועות הבריאות השונים וכח אדם מנהלי ומשקי
18	צוות מטפל	כל עובד שנימצא במגע טיפולי ישיר עם המטופלים הכולל עובדים מתחום הרפואה, הסיעוד, הפיזיותרפיה, עו"ס, תזונה וריפוי בעיסוק.

משרד הבריאות – האגף לגריאטריה
נהלי בתי חולים גריאטריים
” נהלי רוחב ”

פרק: הגדרת מושגים	הגדרת מושגים - נספח
תאריך אישור 01/07/2007	עודכן בתאריך 01/11/2019
מהדורה 5	מס' נוהל: 0.2.1

בכל מקום בו נכתב המסמך בלשון זכר או נקבה, הכוונה היא גם למיגדר השני

19	צוות סיעודי	כלל האחיות וכוחות העזר העובדים בבית חולים גריאטרי ואשר אחראים על מתן טיפול סיעודי לחולה ולמשפחתו
20	צוות רב מקצועי	צוות הכולל את כל מקצועות הטיפול בבית החולים הגריאטרי: רפואה, סיעוד, עבודה סוציאלית, תזונה, פיזיותרפיה, ריפוי בעיסוק/תעסוקה (נוהל 0.5.4)
3.3	המוסד - בייח גריאטרי ורישוי	
21	בית חולים גריאטרי סיעודי	בית חולים לאשפוז ממושך הכולל מחלקה אחת או יותר, של מטופלים סיעודיים או תשושי נפש, העומד בתנאי הרישוי הנדרשים ופועל במסגרת רישיון הניתן לו ע"י משרד הבריאות. ביה"ח עשוי לכלול גם מחלקות לסיעוד-מורכב
22	מוסד / מוסד גריאטרי	בייח גריאטרי סיעודי כהגדרתו. (בית חולים לאשפוז ממושך הכולל מחלקה אחת או יותר, של מטופלים סיעודיים או תשושי נפש, העומד בתנאי הרישוי הנדרשים ופועל במסגרת רישיון הניתן לו ע"י משרד הבריאות. ביה"ח עשוי לכלול גם מחלקות לסיעוד-מורכב)
23	בייח גריאטרי	כמוגדר ב"בית חולים גריאטרי סיעודי"
24	מרכז רפואי גריאטרי = מר"ג	בייח גריאטרי הכולל יותר משני סוגי מחלקות פעילות כגון: סיעוד-מורכב, גריאטריה תת-אקוטית, גריאטריה שיקומית מחלקה להנשמה ממושכת
25	רשיון בייח גריאטרי סיעודי	כל בייח סיעודי מחויב ברישיון בית-חולים על פי פקודת בריאות העם. הרישיון מונפק ע"י הממונה על הרישוי במשרד הבריאות.
26	תפוסת יתר	החזקת מטופלים במספר העולה על תקן מספר המיטות שנקבע למוסד והמוצג בתנאי הרישיון. היתר לקיום תפוסת יתר בהיקף נתון (עד 105%), נקבע רק כדי לאפשר למוסד לשמור מיטות למטופלים שיקומי שיצאו לאשפוז במסגרת אחרת לתקופה זמנית נתונה
27	תמהיל מטופלים	היחס בין מספר המטופלים במוסד שסווגו כ: סיעודיים, תשושי נפש, סיעוד מורכב, תת-אקוטיים, שיקום, הנשמה ממושכת. תמהיל לא ראוי הוא תמהיל שאינו תואם את תנאי ההיתר/הרישיון שניתן למוסד/למחלקה
28	משך רישוי	משך הרישוי נקבע ע"י משרד הבריאות ומצוין ברישיון המוסד. אורך משך הרישוי משקף גם את איכות הטיפול במוסד כפי שנקבעה בפעולות בקרה ופיקוח על בסיס קריטריונים אחידים, המתייחסים לתקינה, לאיכות טיפול, תשתיות ותחזוקה.

משרד הבריאות – האגף לגריאטריה
נהלי בתי חולים גריאטריים
”נהלי רוחב”

פרק: הגדרת מושגים	הגדרת מושגים - נספח
תאריך אישור 01/07/2007	עודכן בתאריך 01/11/2019
מהדורה 5	מס' נוהל: 0.2.1

בכל מקום בו נכתב המסמך בלשון זכר או נקבה, הכוונה היא גם למיגדר השני

29	סביבה מוסדית פיזית	סך כל השטחים הפיזיים והציבוריים שמהם מורכב בית החולים הגריאטרי, לרבות חדרי היום וחדרי המטופלים. הסביבה המוסדית מכילה גם את הסביבה הפיזית של המטופל, עצמים פיזיים וציוד פיזי המשמש את המטופל.
3.4	<u>מושגים מקצועיים</u> <u>ו"מצבים"</u>	
30	הערכת מצב תפקודי (BADL IADL)	הערכת דרגת היכולת לביצוע פעילויות בחיי היומיום ע"י שימוש בכלי אמדן מובנים ומקובלים (כגון KATZ' FIM ו־MDS)
31	הערכת מצב קוגניטיבי	הערכת היכולת הקוגניטיבית בהתייחס לתחומי התמצאות, זיכרון, ביצוע מטלות שיפוט וכדי תוך שימוש בכלי אמדן מובנים ומקובלים (כגון MMSE מבחן שעון MDS ועוד)
32	הערכת מצב נפשי	הערכת מצב רוח (Mood) תקין או דכאוני, תוך שימוש בכלי אמדן מובנים ומקובלים (כגון GDS מבחן רת"ד ועוד).
33	רשומה רפואית	התיק הרפואי של המטופל כולל את כל המסמכים הרפואיים של כל הגורמים המטפלים - רפואה, סיעוד, ומקצועות הבריאות האחרים. המידע מתועד במגוון טכנולוגיות, ברצף כרונולוגי ללא השמטה, השמדה או שינוי של אף מסמך ובתנאים המבטיחים שמירת סודיות רפואית.
34	מעקב שוטף	מעקב על רצף הטיפול השוטף תוך התייחסות לבעיות חדשות ואקוטיות
35	בדיקה תקופתית יזומה	בדיקה כוללנית של מטופל הנערכת בתדירות קבועה ומוגדרת כדי לאמוד את מצבו.
36	תכנית טיפול	התוויית מהלך התערבות מתוכננת על בסיס איתור וסיכום של הבעיות והמגבלות. המהלך כולל לוח זמנים ואחריות לביצוע ולבקרה, בהתאם לבעיות שאותרו.
37	שמירת יכולות	שימור היכולת התפקודית והקוגניטיבית של מטופל ע"י ביצוע אמדן מקיף בכלים מובנים, ומתן טיפול משמר ותומך למניעת התדרדרות נוספת.
38	ניידות	מידת היכולת לעבור באורח עצמאי ממקום למקום בתוך המחלקה לרבות מעבר בין החדרים ויציאה לשטחים ציבוריים.

משרד הבריאות – האגף לגריאטריה
נהלי בתי חולים גריאטריים
” נהלי רוחב ”

פרק: הגדרת מושגים	הגדרת מושגים - נספח
תאריך אישור 01/07/2007	עודכן בתאריך 01/11/2019
מהדורה 5	מס' נוהל: 0.2.1

בכל מקום בו נכתב המסמך בלשון זכר או נקבה, הכוונה היא גם למיגדר השני

39	הגבלה פיזית /	הגבלה פיזית היא חלק מהטיפול הרפואי שנועד להגן על המטופל מפני גרימת נזק לעצמו. החלטה על כך תתקבל רק לאחר שמוצו כל האפשרויות האחרות העומדות בפני הצוות הרב מקצועי וניתנה הסכמה מודעת של המטופל או של בא כוחו/אפוטרופסו. עלולה להיות הגבלה בתנועה בגלל טיפול תרופתי הכולל תרופות נירופטיות, תרופות מיישנות ועוד
40	ציוד תומך	כל הציוד והאביזרים הנלווים הנמצאים בשימוש של המטופל. ציוד תומך כולל - מיטה, מזרון, אביזרים למניעת פצעי לחץ, כסא גלגלים, כורסאות, אביזרים נלווים לכיסאות גלגלים (שולחנות, משענות, תמיכות, כריות הושבה) ועוד
41	ארוע חריג (תאונה/נפילה)	אירוע, תקלה או תקרית, שגרמו או שעלולים לגרום לפציעה או לנזק למטופל.
42	פצע לחץ	חבלה ברקמות הנובעת מליקוי באספקת הדם לאזור, עקב לחץ ישיר וממושך על אזורים בהם העצם סמוכה לעור. פצעי לחץ מוגדרים על פי חומרתם ב 4 דרגות כשדרגות 3, 4 הן החמורות ביותר.
43	התעמרות / התעללות	פגיעה בשלומו הגופני או הנפשי של המטופל ע"י שימוש בכוח או ע"י פגיעה ברגשותיו וגרימת סבל נפשי או ע"י הזנחת המטופל. וכן גם התעמרות כלכלית ע"י שימוש בכספו או ברכושו של מטופל ללא רשות. כל אלו, על פי נוהל מניעת התעמרות ונספחיו - חוזר 22/03 של מנכ"ל משרד הבריאות וחוזר מ"ר 20/12 מניעת התעמרות ודווח על אלימות ופגיעה מינית (סעיף 2)
44	פיקוח	תהליך שבו נבדקת תוך כדי עבודה התאמת הביצוע לנהלים ולהנחיות המקצועיות והמנהלתיות. הפיקוח נעשה ע"י בעלי תפקיד במוסד. פיקוח עשוי להתבצע גם ע"י לשכות הבריאות והאגף לגריאטריה במסגרת "בקרה מצומצמת", לרבות דיון עם הנהלת מוסד, כדי לקבל מידע על פעילות הנערכת במוסד בעקבות ממצאי בקרה שאותרו בה תחומים או ליקויים שיש לטפל בהם ולשפרם.

משרד הבריאות – האגף לגריאטריה
נהלי בתי חולים גריאטריים
” נהלי רוחב ”

פרק: הגדרת מושגים	הגדרת מושגים - נספח
תאריך אישור 01/07/2007	עודכן בתאריך 01/11/2019
מהדורה 5	מס' נוהל: 0.2.1

בכל מקום בו נכתב המסמך בלשון זכר או נקבה, הכוונה היא גם למיגדר השני

45	בקרה	בחינה ובדיקה לגילוי "חוזקים", תחומים הטעונים שיפור, לשם מתן היזון חוזר לבתי חולים גריאטריים המבוקרים, ללשכות הבריאות ולמשרד הראשי. הבקרה נעשית ברמה ארצית ע"י צוות רב-מקצועי מאגף גריאטריה.
46	קוד	מימון משרד הבריאות של אשפוז מטופל סיעודי/תשוש נפש במוסד, בהתאם לכללים הנהוגים במשרד הבריאות ולהסכמים עם מוסדות
3.5	תזונה	
47	תפריט	תוכנית הזנה הכוללת את כל הארוחות המוגשות בבית החולים הגריאטרי במרקמים השונים למשך שבוע
48	הערכת צריכת מזון	הערכה המבוססת על רישום של כל המזון והשתייה הנצרכים ע"י מטופל במהלך 3 ימים.
49	קוד תזונה	מפתח מבוסס על "טבלת טווח משקל רצוי מבנה בינוני" (נספחים 2, 3) או על פי BMI כמוגדר מטה. קוד 1- כאשר המשקל נמצא <u>בתוך</u> הטווח התקין, או BMI = 23-29.9 קוד 2- כאשר המשקל נמצא <u>מתחת</u> לערך הנמוך של הטווח או BMI > 23 קוד 3- כאשר המשקל נמצא <u>מעל</u> לטווח העליון של הטווח או BMI = +30
50	תכנית תזונה	פרוט ההרכב התזונתי של הדיאטה האישית על סמך זיהוי צרכי המטופל תוך קביעת מטרות קצרות וארוכות טווח כולל התייחסות ליכולתו ומוכנותו לאכול. ההרכב התזונתי כולל מזון יעודי או תוספי תזונה או הרכב מזונות מיוחד
51	הרכב מזונות מיוחד	מבחר מזון שונה מהתפריט הרגיל, (כולל בתוכו מזון ייעודי, תוספי תזונה ומזונות שלא בתפריט הרגיל במוסד), הניתן כתוספת או כתחליף של מרכיב בתפריט, על פי הנחיית רופא או דיאטנית, למטופל הזקוק לכך.
52	מזון יעודי	מזון אשר נועד מעצם טיבו למצב מסוים או לאוכלוסיה מסוימת כמו להזנה אנטרלית (גסטרוסטומיה, זונדה), ושאושר על-ידי משרד הבריאות כמזון יעודי. קיימים שני סוגי מזון יעודי: א. <u>מזון יעודי</u> המיועד להשלמת התזונה. ב. <u>מזון יעודי יחיד</u> מיועד להזנה מלאה (בזונדה, גסטרוסטום או דרך הפה).

משרד הבריאות – האגף לגריאטריה
נהלי בתי חולים גריאטריים
"נהלי רוחב"

פרק: הגדרת מושגים	הגדרת מושגים - נספח
תאריך אישור 01/07/2007	עודכן בתאריך 01/11/2019
מהדורה 5	מס' נוהל: 0.2.1

בכל מקום בו נכתב המסמך בלשון זכר או נקבה, הכוונה היא גם למיגדר השני

53	תוספי תזונה	מוצרי ויטמינים, מינרלים, חומצות אמינו, צמח או מזון אחר שאושר ע"י משרד הבריאות לצריכה כמזון.
----	--------------------	---

משרד הבריאות – האגף לגריאטריה
נהלי בתי חולים גריאטריים
” נהלי רוחב ”

פרק: הגדרת מושגים	הגדרת מושגים - נספח
תאריך אישור 01/07/2007	עודכן בתאריך 01/11/2019
מהדורה 5	מס' נוהל: 0.2.1

בכל מקום בו נכתב המסמך בלשון זכר או נקבה, הכוונה היא גם למיגדר השני

נספח 1

רשימת המושגים לפי א-ב

ארוע חריג (תאונה/נפילה) 41

אירוע, תקלה או תקרית, שגרמו או שעלולים לגרום לפציעה או לנזק למטופל.

[חוזר להתחלת הנוהל](#)

בדיקה תקופתית יזומה 35

בדיקה כוללת של מטופל הנערכת בתדירות קבועה ומוגדרת כדי לאמוד את מצבו.

בי”ח גריאטרי 23

כמוגדר ב”בי”ח גריאטרי סיעודי”

בית חולים גריאטרי סיעודי 21

בית חולים לאשפוז ממושך הכולל מחלקה אחת או יותר, של מטופלים סיעודיים או תשושי נפש, העומד בתנאי הרישוי הנדרשים ופועל במסגרת רישיון הניתן לו ע”י משרד הבריאות. ביה”ח עשוי לכלול גם מחלקות לסיעוד-מורכב

בקרה 45

בחינה ובדיקה לגילוי ”חוזקים”, תחומים הטעונים שיפור, לשם מתן היזון חוזר לבתי חולים גריאטריים המבוקרים, ללשכות הבריאות ולמשרד הראשי. הבקרה נעשית ברמה ארצית ע”י צוות רב-מקצועי מאגף גריאטריה.

הגבלה פיסית 39

הגבלה פיסית היא חלק מהטיפול הרפואי שנועד להגן על המטופל מפני גרימת נזק לעצמו. החלטה על כך תתקבל רק לאחר שמוצו כל האפשרויות האחרות העומדות בפני הצוות הרב מקצועי וניתנה הסכמה מודעת של המטופל או של בא כוחו/אפוטרופסו.

הנהלת בית החולים 13

לבי”ח גריאטרי סיעודי תהיה הנהלה הכוללת: מנהל רפואי, מנהל סיעוד, ומנהל אדמיניסטרטיבי. ההנהלה אחראית על הפעלה תקינה של בית-החולים בהתאם לדרישות, התקנות והנהלים של הרשויות המפקחות ומתוך דאגה לשלומם הגופני והנפשי של המטופלים ולרוחת העובדים במקום

הערכת מצב נפשי 32

הערכת מצב רוח (Mood) תקין או דכאוני, תוך שימוש בכלי אמדן מובנים ומקובלים (כגון GDS מבחן רת”ד ועוד).

הערכת מצב קוגניטיבי 31

הערכת היכולת הקוגניטיבית בהתייחס לתחומי התמצאות, זיכרון, ביצוע מטלות שיפוט וכד’ תוך שימוש בכלי אמדן מובנים ומקובלים (כגון MMSE מבחן שעון MDS ועוד)

הערכת מצב תפקודי (BADL IADL) 30

הערכת דרגת היכולת לביצוע פעילויות בחיי היומיום ע”י שימוש בכלי אמדן מובנים ומקובלים (כגון KATZ (FIM MDS

הערכת צריכת מזון 48

הערכה המבוססת על רישום של כל המזון והשתייה הנצרכים ע”י מטופל במהלך 3 ימים.

הרכב מזונות מיוחד 51

מבחר מזון שונה מהתפריט הרגיל, (כולל בתוכו מזון ייעודי, תוספי תזונה ומזונות שלא בתפריט הרגיל במוסד), הניתן כתוספת או כתחליף של מרכיב בתפריט, על פי הנחיית רופא או דיאטנית, למטופל הזקוק לכך.

התעמרות / התעללות 43

משרד הבריאות – האגף לגריאטריה
נהלי בתי חולים גריאטריים
”נהלי רוחב”

פרק: הגדרת מושגים	הגדרת מושגים - נספח
תאריך אישור 01/07/2007	עודכן בתאריך 01/11/2019
מהדורה 5	מס' נוהל: 0.2.1

בכל מקום בו נכתב המסמך בלשון זכר או נקבה, הכוונה היא גם למיגדר השני

פגיעה בשלומה הגופני או הנפשי של המטופל ע"י שימוש בכח או ע"י פגיעה ברגשותיו וגרימת סבל נפשי או ע"י הזנחת המטופל. וכן גם התעמרות כלכלית ע"י שימוש בכסף או ברכושו של מטופל ללא רשות. כל אלו, על פי נוהל מניעת התעמרות ונספחיו - חוזר 22/03 של מנכ"ל משרד הבריאות

כוח אדם בבי"ח גריאטרי 17

כח האדם כולל כ"א מקצועי טיפולי ממקצועות הבריאות השונים וכח אדם מנהלי ומשקי

מוסד / מוסד גריאטרי 22

”בי”ח גריאטרי סיעודי” כהגדרתו. (בית חולים לאשפוז ממושך הכולל מחלקה אחת או יותר, של מטופלים סיעודיים או תשושי נפש, העומד בתנאי הרישוי הנדרשים ופועל במסגרת רישיון הניתן לו ע”י משרד הבריאות. ביה”ח עשוי לכלול גם מחלקות לסיעוד-מורכב)

מזון יעודי 52

מזון אשר נועד מעצם טיבו למצב מסוים או לאוכלוסיה מסוימת כמו להזנה אנטרלית (גסטרוסטומיה, זונדה), ושאושר על-ידי משרד הבריאות כמזון יעודי. קיימים שני סוגי מזון יעודי: א. מזון יעודי המיועד להשלמת התזונה. ב. מזון יעודי יחיד מיועד להזנה מלאה (בזונדה, גסטרוסטום או דרך הפה).

מטופל 1

מי שמוגדר אדם סיעודי, קשיש או צעיר לרבות תשוש נפש, השוהה בבי”ח גריאטרי סיעודי, ומקבל טיפול רפואי, סיעודי וממקצועות הבריאות השונים במסגרת המוסדית.

מטופל בהנשמה ממושכת 10

חולה הזקוק להנשמה מלאכותית ממושכת, מונשם דרך טרכאוסטומיה והועבר מבי”ח כללי לאחר שהות של לפחות חודש, ונעשו לו לפחות 3 ניסיונות גמילה שלא צלחו.

מטופל חדש 2

מי שמגיע בפעם הראשונה לבית חולים גריאטרי ואין לו בבית החולים תיק רפואי, לרבות מטופל שעובר ממחלקת עצמאיים / תשושים למחלקה סיעודית או למחלקה לתשושי נפש באותו בית חולים גריאטרי.

מטופל חוזר 3

מי שחוזר למחלקה סיעודית / תשושי נפש מאשפוז חריף או מאשפוז סיעודי מורכב ויש לו במחלקה תיק רפואי. לא כולל מטופל ששוחרר לביתו לתקופה העולה על חודש ימים.

מטופל נכה נפש 11

אדם עם מוגבלות בתפקוד היומיומי, על רקע מחלת נפש.

מטופל סיעודי 5

מטופל מוגדר כמטופל סיעודי כאשר מתקיימים בו שני התנאים הבאים:

א' מצב בריאותו ותפקודו ירודים כתוצאה ממחלה כרונית או מליקוי קבוע גופני או מנטלי, והוא סובל מבעיות רפואיות הדורשות מעקב רפואי מיומן במסגרת בעלת אופי רפואי לתקופה ממושכת.

ב' מתקיים בו אחד או יותר מהמצבים להלן:

(1) הוא מרותק למיטה או לעגלת נכים.

(2) אין לו שליטה על הסוגרים.

(3) הוא מתהלך בקושי רק עקב פתולוגיה או סיבוכי מחלות

מטופל סיעודי-מורכב 7

חולה המוגדר כחולה סיעודי או תשוש נפש באופן קבוע ובנוסף נדרשים טיפול והשגחה ע”י צוות עם מיומנויות מקצועיות גבוהות כתוצאה מעומס טיפולי סיעודי ומצב רפואי כמפורט להלן:

1. מטופל סיעודי במצב בלתי יציב, הסובל מבעיות רפואיות שבגינן לא נדרש אשפוז בבי”ח כללי ומאידך,

נדרש טיפול רפואי וניטור רפואי. (למעט מטופלים המוגדרים בסעיף 5 שבחוזר מינהל רפואה [\(4/2010\)](#))

2. פצע לחץ (פצעים בדרגה 3-4) בעור.

○ פצע בדרגה 3 - כיב שטחי עם אבדן העור וחלק מהרקמה התת עורית/

○ פצע בדרגה 4 - כיב עמוק המגיע עד לרקמת השריר או העצם.

משרד הבריאות – האגף לגריאטריה
נהלי בתי חולים גריאטריים
” נהלי רוחב ”

פרק: הגדרת מושגים	הגדרת מושגים - נספח
תאריך אישור 01/07/2007	עודכן בתאריך 01/11/2019
מהדורה 5	מס' נוהל: 0.2.1

בכל מקום בו נכתב המסמך בלשון זכר או נקבה, הכוונה היא גם למיגדר השני

3. צורך במתן עירוי נוזלים ו/או טיפול תרופתי תוך ורידי לזמן ממושך.
4. בעיות נשימתיות הדורשות:
 - א. טיפול סעודי ורפואי קבוע כגון טרכאוסטומיה,
 - ב. הנשמה (ללא טרכאוסטומיה) דרך מכשיר (BIPAP)
 - ג. טיפול צמוד עם עומס טיפולי רב (כגון אינהלציות או סקשין יותר מפעם ביום, ניטור מצב חימצוני בדם מידי משמרת)
5. מטופל סיעודי הזקוק באופן קבוע לדיאליזה פריטונאלית או המו דיאליזה.
6. מחלות ממאירות הדורשות טיפול אקטיבי לרבות ערויי דם, ניקוזים פלאורליים, איזון כאב, מתן תרופות דרך הוריד, כמותרפיה, רדיותרפיה.
7. מחלות שבעטיין יש לתת עירויי דם חוזרים למשך תקופה ממושכת, בתדירות העולה על פעם בחודש. זאת, לאחר הברור האבחנתי.

מטופל שיקומי 8

מטופל הזקוק לטיפול שיקומי לחזרה מלאה או חלקית לתפקוד, כתוצאה ממחלות המלוות בירידה תפקודית כגון:

1. ארוע מוחי ופגיעות נוירולוגיות שונות
2. שברים ובעיות אורטופדיות אחרות כמו קטיעות החלפת מפרקים ועוד (כולל חולים עם איסור דריכה).
3. דלקות פרקים עם הפרעות תפקודיות.
4. חולה לאחר מחלה קשה וממושכת . sever deconditioning

מטופל תשוש 4

אדם אשר מפאת תפקודו הירוד זקוק לעזרה חלקית בפעולות היומיום

מטופל תשוש-נפש 6

[הגדרה לצורך השמה במחלקת תשושי נפש בלבד] מטופל מתהלך הסובל מירידה משמעותית בתפקוד המוח (ירידה קוגניטיבית) במישורי זיכרון, התמצאות ואינטלקט במידה כזאת, שהוא זקוק לעזרה מלאה בפעילות היום יום, לרבות רחצה, הלבשה, אכילה, שימוש בשירותים (עקב אי שליטה על הסוגרים), הכוונה בניידות והשגחה על בטיחותו בכל שעות היממה.

מטופל תת-אקוטי 9

חולה הנמצא לאחר השלב החרیف של מחלה פנימית ושהטיפול בה עדיין דורש ניטור וטיפול רפואי סיעודי ושאר מקצועות הבריאות למשך זמן קצר.

מנהל אדמיניסטרטיבי 15

אדם העונה לדרישות המקצועיות ומונה ע"י הנהלת ב"ח הגריאטרי להיות אחראי על הפעלה תקינה של ב"ח, ועל ניהול תקציבי וכלכלי של ב"ח וכוח האדם.

מנהל סיעוד - אחות ראשית 16

אחות מוסמכת בעלת רישיון לעסוק בסיעוד, אשר מונתה ע"י הנהלת בית החולים הגריאטרי לצורך ניהול הצוות הסיעודי ופיקוח על העשייה הסיעודית בבית חולים גריאטרי

מנהל רפואי 14

אדם בעל רישיון רפואה תקף בישראל שעל שמו ניתן רישיון להפעלת בית החולים הגריאטרי. המנהל הרפואי יכול לשמש גם כרופא בית.

מעקב שוטף 34

מעקב על רצף הטיפול השוטף תוך התייחסות לבעיות חדשות ואקוטיות

מצב נפשי 32 / מצב קוגניטיבי 31 / מצב תפקודי (BADL IADL) 30 - ראה הערכת מצב . . 30 - 32

משרד הבריאות – האגף לגריאטריה
נהלי בתי חולים גריאטריים
” נהלי רוחב ”

פרק: הגדרת מושגים	הגדרת מושגים - נספח
תאריך אישור 01/07/2007	עודכן בתאריך 01/11/2019
מהדורה 5	מס' נוהל: 0.2.1

בכל מקום בו נכתב המסמך בלשון זכר או נקבה, הכוונה היא גם למיגדר השני

מרכז רפואי גריאטרי = מר"ג 24

בי"ח גריאטרי הכולל יותר משני סוגי מחלקות פעילות כגון: סיעוד-מורכב, גריאטריה תת-אקוטית, גריאטריה שיקומית מחלקה להנשמה ממושכת

משך רישוי 28

משך הרישוי נקבע ע"י משרד הבריאות ומצוין ברשיון המוסד. אורך משך הרישוי משקף גם את איכות הטיפול במוסד כפי שנקבעה בפעולות בקרה ופיקוח על בסיס קריטריונים אחידים, המתחסיים לתקינה, לאיכות טיפול, תשתיות ותחזוקה.

ניידות 38

מידת היכולת לעבור באורח עצמאי ממקום למקום בתוך המחלקה לרבות מעבר בין החדרים ויציאה לשטחים ציבוריים.

נכה נפש ראה מטופל נכה נפש 11

סביבה מוסדית פיזית 29

סך כל השטחים הפיזיים והציבוריים שמהם מורכב בית החולים הגריאטרי, לרבות חדרי היום וחדרי המטופלים. הסביבה המוסדית מכילה גם את הסביבה הפיזית של המטופל, עצמים פיזיים וציוד פיזי המשמש את המטופל.

סטטוס ראה שינוי סטטוס 12

סיעודי / סיעודי מורכב ראה מטופל סיעודי 5 / מטופל סיעודי-מורכב 7

פיקוח 44

תהליך שבו נבדקת תוך כדי עבודה התאמת הביצוע לנהלים ולהנחיות המקצועיות והמנהלתיות. הפיקוח נעשה ע"י בעלי תפקיד במוסד.

פיקוח עשוי להתבצע גם ע"י לשכות הבריאות והאגף לגריאטריה במסגרת "בקרה מצומצמת", לרבות דיון עם הנהלת מוסד, כדי לקבל מידע על פעילות הנערכת במוסד בעקבות ממצאי בקרה שאותרו בה תחומים או ליקויים שיש לטפל בהם ולשפרם.

פצע לחץ 42

חבלה ברקמות הנובעת מליקוי באספקת הדם לאזור, עקב לחץ ישיר וממושך על אזורים בהם העצם סמוכה לעור. פצעי לחץ מוגדרים על פי חומרתם ב 4 דרגות כשדרגות 3, 4 הן החמורות ביותר.

צוות מטפל 18

כל עובד שנימצא במגע טיפולי ישיר עם המטופלים הכולל עובדים מתחום הרפואה, הסיעוד, הפיזיותרפיה, עו"ס, תזונה וריפוי בעיסוק.

צוות סיעודי 19

כלל האחיות וכוחות העזר העובדים בבית חולים גריאטרי ואשר אחראים על מתן טיפול סיעודי לחולה ולמשפחתו

צוות רב מקצועי 20

צוות הכולל את כל מקצועות הטיפול בבית החולים הגריאטרי: רפואה, סיעוד, עבודה סוציאלית, תזונה, פיזיותרפיה, ריפוי בעיסוק/תעסוקה

ציוד תומך 40

משרד הבריאות – האגף לגריאטריה
נהלי בתי חולים גריאטריים
”נהלי רוחב”

פרק: הגדרת מושגים	הגדרת מושגים - נספח
תאריך אישור 01/07/2007	עודכן בתאריך 01/11/2019
מהדורה 5	מס' נוהל: 0.2.1

בכל מקום בו נכתב המסמך בלשון זכר או נקבה, הכוונה היא גם למיגדר השני

כל הציוד והאביזרים הנלווים הנמצאים בשימוש של המטופל. ציוד תומך כולל - מיטה, מזרון, אביזרים למניעת פצעי לחץ, כסא גלגלים, כורסאות, אביזרים נלווים לכיסאות גלגלים (שולחנות, משענות, תמיכות, כריות הושבה) ועוד

קוד 46

מימון משרד הבריאות של אשפוז מטופל סיעודי/תשוש נפש במוסד, בהתאם לכללים הנהוגים במשרד הבריאות ולהסכמים עם מוסדות

קוד תזונה 49

מפתח מבוסס על "טבלת טווח משקל רצוי מבנה בינוני" (נספחים 2, 3) או על פי BMI כמוגדר מטה.

קוד 1- כאשר המשקל נמצא בתוך הטווח התקין, או $BMI = 23-29.9$
קוד 2- כאשר המשקל נמצא מתחת לערך הנמוך של הטווח או $BMI > 23$
קוד 3- כאשר המשקל נמצא מעל לטווח העליון של הטווח או $BMI = +30$

רשומה רפואית 33

התיק הרפואי של המטופל כולל את כל המסמכים הרפואיים של כל הגורמים המטפלים - רפואה, סיעוד, ומקצועות הבריאות האחרים.
המידע מתועד במגוון טכנולוגיות, ברצף כרונולוגי ללא השמטה, השמדה או שינוי של אף מסמך ובתנאים המבטיחים שמירת סודיות רפואית.

רשיון ב"ח גריאטרי סיעודי 25

כל ב"ח סיעודי מחויב ברשיון בית-חולים על פי פקודת בריאות העם. הרשיון מונפק ע"י הממונה על הרישוי במשרד הבריאות.

רישוי 28 - ראה משך רישוי

שינוי סטטוס 12

שינוי במצב תפקודי של המאושפז, הדורש הפניה למסגרת אשפוזית אחרת, כגון: מסיעודי לתשוש-נפש או להיפך, לסיעוד-מורכב, לשיקום, למח' תת-חריפה (אקוטי).

שמירת יכולות 37

שימור היכולת התפקודית והקוגניטיבית של מטופל ע"י ביצוע אמדן מקיף בכלים מובנים, ומתן טיפול משמר ותומך למניעת התדרדרות נוספת.

תוספי תזונה 53

מוצרי ויטמינים, מינרלים, חומצות אמינו, צמח או מזון אחר שאושר ע"י משרד הבריאות לצריכה כמזון.

תכנית טיפול 36

התוויית מהלך התערבות מתוכננת על בסיס איתור וסיכום של הבעיות והמגבלות. המהלך כולל לוח זמנים ואחריות לביצוע ולבקרה, בהתאם לבעיות שאותרו.

תכנית תזונה 50

פרוט ההרכב התזונתי של הדיאטה האישית על סמך זיהוי צרכי המטופל תוך קביעת מטרות קצרות וארוכות טווח כולל התייחסות ליכולתו ומוכנותו לאכול. ההרכב התזונתי כולל מזון יעודי או תוספי תזונה או הרכב מזונות מיוחד

תמהיל מטופלים 27

משרד הבריאות – האגף לגריאטריה
נהלי בתי חולים גריאטריים
" נהלי רוחב "

פרק: הגדרת מושגים	הגדרת מושגים - נספח
תאריך אישור 01/07/2007	עודכן בתאריך 01/11/2019
מהדורה 5	מס' נוהל: 0.2.1

בכל מקום בו נכתב המסמך בלשון זכר או נקבה, הכוונה היא גם למיגדר השני

היחס בין מספר המטופלים במוסד שסווגו כ: סיעודיים, תשושי נפש, סיעוד מורכב, תת-אקוטיים, שיקום, הנשמה ממושכת. **תמהיל לא ראוי** הוא תמהיל שאינו תואם את תנאי ההיתר / הרישיון שניתן למוסד/למחלקה

תפוסת יתר 26

החזקת מטופלים במספר העולה על תקן מספר המיטות שנקבע למוסד והמוצג בתנאי הרישיון. היתר לקיום תפוסת יתר בהיקף נתון (עד 105%), נקבע רק כדי לאפשר למוסד לשמור מיטות למטופלים שיצאו לאשפוז במסגרת אחרת לתקופה זמנית נתונה.

תפריט 47

תוכנית הזנה הכוללת את כל הארוחות המוגשות בבית החולים הגריאטרי במרקמים השונים למשך שבוע

תשוש-נפש / תשוש ראה מטופל תשוש-נפש 6 / מטופל תשוש 4